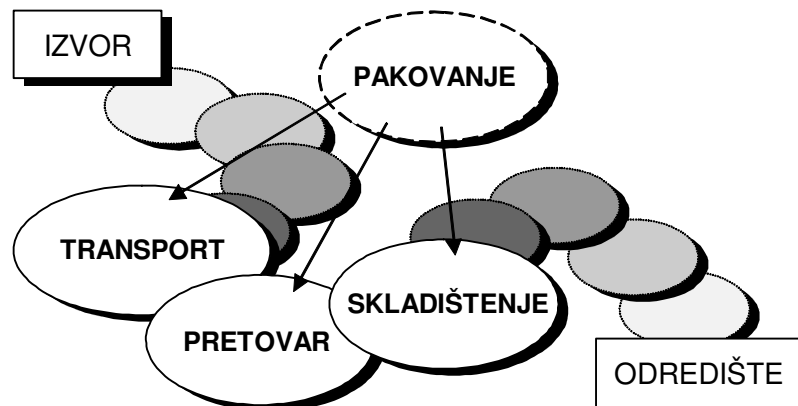

LOGISTIČKE AKTIVNOSTI - PODSISTEMI

- U literaturi se po pravilu navode dve grupe logističkih aktivnosti.

- Ipak, u većini slučajeva ne postoji izdiferenciran stav o tome koje su aktivnosti i podsistemi osnovni (ključni), a koji pomoćni (podrška). Takođe nema ni potpuno jasne granice ovih kategorija.
- Za potrebe ovog kursa SKLADIŠTA, razmatraće se sledeći osnovni logistički podsistemi
PAKOVANJE,
SKLADIŠTENJE
PRETOVAR
TRANSPORT

➤ SKLADIŠTENJE KAO DEO LOGISTIKE

Pojavljuje se kao funkcija, **logistička aktivnost i sistem koji realizuje čuvanje robe**. Integralni je deo svakog logističkog sistema i ima nezamenljivu ulogu u povezivanju proizvodnje, transporta i potrošnje.

Pri tome prisutna je čvrsta veza sa ostalim podsistemima, a te veze se moraju uvek imati u vidu.

Tipično, skladište se posmatra kao mesto za čuvanje zaliha, ali skladište danas je mnogo dinamičniji sistem u kome kretanje robe često predstavlja dominantnu aktivnost.

Skladište je i logistički instrument koji se koristi za savlađivanje **razlike između vremena (i mesta)** kada (i gde) roba postane raspoloživa i vremena i mesta kada (i gde) se koristi.

ULOGA SKLADIŠTA

Skladišta egzistiraju u cilju ostvarivanja jedne ili više narednih uloga (Lambert 1998, Fundamentals of logistics management):

1. Ostvarivanje preduslova ekonomičnosti transportnih procesa (kombinovanje vidova transporta, jedinica tereta i sl).
2. Ostvarivanje preduslova za ekonomičnost proizvodnje (sinhronizacija raznih procesa)
3. Prednosti od količine pri kupovini (naručivanje) ili kupovine unapred
4. Obezbeđenje izvora snabdevanja
5. Podrška strateškom opredelenju firme pri opsluživanju klijenata
6. Predupređenje promena i uslova na tržištu (stohastičnost, kolebanje tražnje i ponude, konkurencija)
7. Savlađivanje vremenskih i prostornih razlika između vremena i mesta proizvodnje i potrošnje
8. Usaglašavanje najmanjih logističkih troškova sa željenim nivoom opsluge korisnika
9. Podržavanje strategije Just In Time snabdevača i korisnika

SKLADIŠTA

10. Obezbeđuje korisnicima mix-a proizvoda umesto pojedinačnih roba
11. Obezbeđuje privremeno skladištenje materijala za otpad ili reciklažu
12. Obezbeđuje privremeno skladištenje u aktivnostima pretovara (direktna isporuka, ...)

ISTORIJSKI RAZVOJ SKLADIŠTENJA

Koreni skladištenja sežu u daleku prošlost, do vremena kada je čovek počeo da proizvodi više nego mu je bilo dovoljno za potrošnju u tom trenutku.

- Do Industrijske revolucije individualna gazdinstva i domaćinstva funkcionisala su kao samodovoljne ekonomske jedinice sa svojim ostavama koje imaju skladišnu funkciju.
- Sa ekonomskom specijalizacijom i intenziviranjem transporta u toku industrijske revolucije skladišna funkcija postaje deo funkcionisanja maloprodaje i veleprodaje i dodatak marketingu.
- Skladište je bilo statičan sistem neophodan za savladjivanje vremenskog razmaka i posmatra se kao neophodno zlo koje generiše jedino troškove. Malo ili nimalo vodi se računa o pretovaru i unutrašnjem transportu. Različita roba skladišti se u istom skladištu i to najčešće u gomilama na podu.
- Tek II Svetski rat i vreme posle toga moguće je posmatrati kao period u kome počinje da se uočava trend povećanja efikasnosti skladišnog sistema
- Razvijaju se specijalizovana regionalna i lokalna skladišta i više se razmišlja o upravljanju zalihama, primenjuju se tehnike prognoze i upravljanja proizvodnjom.
- Smanjuju se vremenske neusaglašenosti u proizvodnji, proizvodnja postaje koordinisana i zahtevi za skladišnim prostorom se smanjuju
- Menja se koncept maloprodaje pri čemu se pojavljuju sve veći objekti i supermarketi koji onda generišu drugačije zahteve prema skladišnom sistemu. To rezultira pojavom regionalnih distributivnih centara koji preko skladišta obezbeđuju ekonomično skladištenje širokog asortimana proizvoda

- To rezultuje razvojem i primenom modernih visoko mehanizovanih i automatizovanih skladišnih sistema sa, informatički sve naprednijim upravljanjem. Napredak u ovoj oblasti utiče i na proizvodnju, te skladišta postaju sastavni deo JIT koncepta
- Tokom 1960-ih i 1970-ih napori u oblasti skladišnih sistema prebacuju se u sferu primene novih tehnologija. Svaka faza i podsistem skladišta se modernizuju i razvijaju se nove tehnike i procedure rada
- U 1980-im fokus se prebacuje na poboljšanje konfiguracije skladišta i pretovarne mehanizacije koja se tu koristi, a 1990-e se mogu označiti kao period u kome se teži većoj fleksibilnosti, povećanju produktivnosti i primene informacionih tehnologija,

RAZLOZI ZA POSEDOVANJE ZALIHA

Zalihe se uvek posmatraju kao zaštitni faktor koji obezbeđuje kontinuitet između dve faze nekog procesa, odnosno besprekidno funkcionisanje nekog sistema

U literaturi se može naći veliki broj razloga za posedovanje zaliha, kao i različiti načini formulisanja tih motiva i njihove klasifikacije.

- Vukićević navodi sledeće kategorije zaliha (Vukićević [1995]):
  - **"Kalkulativne" zalihe** (osnovni motiv je u dosezanju popusta na naručenu količinu)
  - **Sigurnosne zalihe** (rezultat nesigurnosti – stohastičke potrošnje i/ili potrošnje)
  - **Anticipativne zalihe** (koje se čuvaju zbog očekivanih promena na tržištu – napr. sezonske varijacije)
  - **Špekulativne zalihe** (ostvarenje dodatnog profita usled očekivanih promena na tržištu)
  - **Zalihe otpadnih materijala i roba u okviru povratih tokova**

OSNOVNE FUNKCIJE I ULOGA SKLADIŠTA U LOGISTIČKOM SISTEMU

Prisutno je mnoštvo pokušaja da se odredi mesto i uloga skladišta u logističkim sistemima. Ne ulazeći u podele, ovde se navode:

- **Kretanje robe**
  - ✓ Prijem
  - ✓ Transfer
  - ✓ Formiranje narudžbe
  - ✓ Otprema
- **Mirovanje (čuvanje) robe**
  - ✓ Privremeno
  - ✓ Stalno
- **Stvaranje dodatne vrednosti**
  - ✓ Pakovanje
  - ✓ Odlaganje proizvodnih operacija
  - ✓ Pобољшanje karakteristika proizvoda
  - ✓ Klimatizacija, dozrevanje, hladjenje,.